

Oksitosin

TIP VE SANAT PLATFORMU

Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu'nun Covid-19 pandemisinde canla başla çalışan tüm sağlık çalışanlarına armağandır.

ELİF VATANOĞLU-LUTZ

SİBEL ÖZDOĞAN

Metamorfoz (Escher'e Saygı)

RABİA BAKICI GÜRELİ

Tıp ile sanatın buluşması yeni değil

ESRA ÖZKAN

Nedir biyo-sanat?

NURDAN EREN

SOMA

ESER EPÖZDEMİR

Tuhfetü'l Tıb / AIR Bayrampaşa üzerine

Zulmet Diyarı

Oksitosin, sağlık çalışanları, tıp öğrencileri, sosyal bilimciler ve sanat dđnyasını bir araya getirmek üzere kurgulanmış, “**Tıpta İnsan Bilimleri**” disiplinine yönelik çalışmalar yapan bir “**Tıp ve Sanat**” platformudur.

Oksitosin'in Faaliyet Alanları

- Farklı **tıp disiplinlerinden** sağlık profesyonellerinin davet edildiği Youtube yayınları yapmak.
- Tıp fakülteleri için “**tıp ve sanat**” içerikli müfredat nerileri geliştirmek.
- **Tıp ve sanat** disiplinlerine yönelik **akademik yayımlar** (kitap, makale vb.) yapmak.
- **Tıpta İnsan Bilimleri** disipliniyle ilgili akademik organizasyonlar (sempozyum, kongre) düzenlemek.

- Sağlık alışanları için **müzelere, galerilere, sanat fuarlarına, bienallere ve sanati atölyelerine özel turlar** düzenlemek.
- Her türlü tıp kurumunda, çalışanlara ve hastalara yönelik **sergiler, atölyeler ve seminerler** düzenlemek.
 - Hastane ve kliniklerin panoları ve ekranları için **tıp ve sanat** başlığı altında içerikler oluşturmak.

Oksitosin, ağrı eşiğini yükseltir

aynı zamanda büyümeyi ve iyileşmeyi teşvik eder...
Sosyal etkileşim ve iletişimde güven duygusu sağlar.

PROF. DR. ELIF VATANOĞLU-LUTZ
Editörden

Özellikle insanların birbirinden kaçmak zorunda kaldığı ve birbirimize dokunmanın çok zorlaştığı bu pandemi döneminde iyi ki Oksitosin ismini koymuşum dedim...

Sevgili Okurlar,

Geleneksel olmasını ümit ettiğimiz ve pandemide en ön safta çarpışan sağlık çalışanlarına ithaf ettiğimiz **1. Oksitosin Tıp ve Sanat Panelimiz**in ardından elinizdeki bu panel kitapçığımızla sizlerle buluştuğumuz için mutluyuz. **Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu**'nun yeni ve hızlı yolculuğu bizleri çok sevindiriyor, bu yoldaki motivasyonumuzu arttırıyor.

Çeşitli tıp fakültelerinde, tıbbi çevreleyen bütün sosyal alanlarda dersler verdikten sonra, özellikle 'Oksitosin Tıp ve Sanat dersleri' başlığıyla hazırladığım seminerlerim tıp ve sanat dünyasından, gerek hekimler, sağlık çalışanları ve tıp öğrencilerinden; gerekse sanatçılardan çok ilgi görüp son derece pozitif geri bildirimler alınca bu alana daha çok odaklanmaya ve daha çok araştırmaya başladım.

Bu araştırmalarım sırasında Londra'da karşıma çıkan **Performing Medicine Enstitüsü** beni çok etkiledi. Bu enstitü, sağlık çalışanları ve sanatçıların birlikte ürettikleri çok güzel, çok etkileyici işler yapıyor. Oradan aldığım ilhamla 2019 yılında **Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu**'nu kurdum, ismine neden Oksitosin

giriş

dediğimin öyküsünü web sitemizde anlatıyorum ama yine de bu yazının sınırları içinde, sabrınıza sığınarak benim çok sevdiğim ve çok anlamlı bulduğum 'oksitosin' hormonunun özelliklerinden bahsetmek isterim.

Oksitosin, insan vücudundaki en ilginç hormon. Oksitosin, primer olarak beyinde nöromodülatör görevi olan bir memeli hormonu. Beyinde hipotalamusta sentez edilir ve arka hipofizden salgınır. En fazla doğum esnasındaki ve doğum sonrasındaki rolü ile bilinir.

Doğum esnasında serviks ve uterusun gerilmesi ile çok miktarlarda salgınır, rahim kaslarının kasılmasını uyarır ve doğumu kolaylaştırır. **Doğumdan sonra** ise meme başı uyarısı ile sütün salgınımını sağlayarak emzirmeye yardımcı olur. Son zamanlardaki çalışmalar oksitosin hormonunun **davranışlar üzerine etkisini** de ortaya koyuyor. Oksitosin, rahatlama ve kan basıncını düşürmeye yardımcı olan **anti-anksiyete etkileri** olan bir nörohipofiziyal hormondur. **Ağrı eşliğini yükseltir** aynı zamanda **büyümeyi** ve **iyileşmeyi teşvik eder**.

Sosyal etkileşim ve **iletişimde güven** duygusu sağlar. Oksitosin hormonu birçok **dokunma, koku** ve **ses** ile aktifleşerek salgılanır. Başkalarına **iyilik yapmak** gibi psikolojik faktörler de oksitosin seviyelerini

arttırır. Oksitosin kelimesi "**hızlı doğum**" anlamına gelen Yunanca kelime *oxys* ve *tokos* kelimelerinden türetilmiştir.

Platformumuzun etkinlikleri

Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu'nun aktivitelerini beş temel grupta topluyoruz; **birincisi** sanat alanında işleri tıbbıya değen sanatçılarla ortak projeler üretmek, **ikincisi** tıp ve sağlık ile ilgili eğitim öğretim yapan fakültelere yönelik yenilikçi müfredat önerileri geliştirmek, **üçüncüsü** sağlık çalışanlarının dayanıklılığını ve sağlığını artırmak, **dördüncüsü** hastalara yönelik iyileştirici çalışmalar ve **beşincisi** ise toplumu bilinçlendirerek sağlık okuryazarlığına katkıda bulunmak.

Biz, Oksitosin ile meslektaşlarımızın hayatlarına dokunuyoruz

Bu aralar hepimizin yaşadığı bir durumu bizler de çok yoğun olarak yaşıyoruz, **online dersler** ve **online çalışma süreci** bizleri genel olarak mesai kavramının dışında yoğun bir çalışma atmosferine sürükledi.

Oksitosin yalnızca doğumu kolaylaştırmada yardımcı değil, aynı zamanda anne-yenidoğan arasındaki bağı sağlar.

Son zamanlarda yapılan araştırmalar göstermiştir ki, yalnızca anne ile bebek arasındaki bağı değil, sosyal ilişkilerde ve partnerlerle olan bağı da sağlayan oksitosin hormonudur.

Kişinin içindeki **güven** ve **cömertlik** duygusunu açığa çıkarır.

Etkilerini görmek için yapılan sayısız araştırmanın sonucuna göre oksitosin hormonu dokunmak ve sarılmak ile artırıyor.

Ben bu harika hormonun tüm bilinen etkilerinden ve giderek yeni ortaya çıkarılan ilginç etkilerinden çok etkilenerek bu platforma ismini vermek istedim.

Çünkü bizler de hastalarımızın bedenlerine 'dokunmamızın' yanı sıra **hastalarımızın**, **öğrencilerimizin** ve **meslektaşlarımızın** hayatlarına 'dokunuyoruz'.

Ve aslında, herkes birbirine bir şekilde dokunuyor. Oksitosin hormonu hakkında yazmayı çok seviyorum; özellikle insanların bir birinden kaçmak zorunda kaldığı ve birbirimize dokunmanın çok zorlaştığı bu pandemi döneminde iyi ki bu ismi koymuşum dedim bir kez daha.

Çünkü yukarıda da belirttiğim gibi, evlere kapandığımız bu izolasyon döneminde eğer yanımızda sevgiyle dokunabileceğimiz bir **partnerimiz**, **arkadaşımız**, **çocuğumuz** yoksa o halde **ev hayvanlarımıza** dokunarak ya da sağlık çalışanlarına siperlik yapıp göndererek, mesleklerini icra ederken **COVID-19'a** yakalanan sağlık çalışanlarının evlerine yemek göndererek, ihtiyacı olan kişilere yardım ederek, kısacası iyilik yaparak da **oksitosin** hormonumuzu yükseltmemiz mümkün.

Ve son araştırmaların sonuçları gerçekten çok çarpıcı; **oksitosin**, **immün sistemimiz** için de olağanüstü önemli...

Ayrıca bütün desteklerinden ötürü, İstanbul Tabip Odası'na ve Dr. Nazmi Algan'a; Antalya Tabip Odası'na ve Dr. Nursel Şahin'e teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. Elif Vatanoğlu-Lutz özgeçmiş

Prof. Dr. E. Elif Vatanoğlu-Lutz, 1999 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 2007 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Tıp Tarihi ve Etik alanındaki doktorasını tamamladı. 2008-2014 yılları arasında Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, 2014-2020 arasında Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. 2008-2011 yılları arasında Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Sağlık Hukuku doktora programında ders verdi. Bütün sosyal bilim disiplinlerinin tıp ile ilişkisine duyduğu ilgi neticesinde 'tıpta insan bilimleri' alanında, özellikle 'tıp ve sanat' disiplini ile ilgili verdiği birçok farklı başlıkta ders ve araştırmalarından sonra 2019 yılında Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu'nu kurdu. Halen Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı öğretim üyesidir.

Bizler bu durumu ancak **Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu**'nun aktivitelerine odaklanarak daha kolay göğüsleyebiliyoruz. Özellikle pandeminin başından beri birçok sağlık kurumunda, sanat müzesinde, tıp fakültesi öğrenci ve öğretim üyelerinin davet ettiği organizasyonlarda ve tıp kongrelerinde **Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu**'nu anlattığımız konuşmalar yapıyoruz. Dinleyen herkesten son derece olumlu geri bildirimler alınca şevkimiz de artıyor.

Aşağıda Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu'nun **YouTube** sayfasındaki videoları izlemenizi çok isterim. Özellikle **'Etten Kemikten'** videomuzu tavsiye ediyorum.

Gelecekteki hedeflerimiz arasında **tıp kongrelerine** daha çok girmek, tıp ve sanat konulu **kısa film festivali**, hastanelere **tıp ve sanat konulu seminerler / sergiler** götürmek, **konusu tıp olan bütün sanat işlerini** tıp dünyasının ilgisine ve bilgisine sunmak var.

Tüm bunların yanı sıra bu start-up sayılabilecek platformumuzu daha ilk günlerinde sponsor olarak destekleyen **Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi**'ne desteği için buradan da bir kez daha teşekkür etmek isterim.

1. Oksitosin Tıp ve Sanat Panelimizde bizlerle birlikte olan sanatçılarımız **Sibel Özdoğan**, **Eser Epözdemir** ve **Nurdan Eren**'e ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum. **Oksitosin**'in kültür-sanat üretimine yönelik bütün faaliyetlerinde bize yoldaşlık eden ve ilham veren bu üç sanatçı ilk panelimizin gerçekleşme sürecinin her adımında yanı başımızda oldular. Desteğiyle her zaman yanımızda olan **Nihan Bora Sapmaz**'a da çok teşekkür ediyorum.

Ne mutlu bizlere ki Türkiye'nin dört bir yanından aramıza katılan Oksitosin gönüllüsü hekimlerimiz var. Giderek büyüyen bir halka halindeki Oksitosin gönüllüsü hekimlerimiz arasından bu sayımız için yorum yazan ve kuruluşumuzdan beri sonsuz destekleri ile yanımızda olan sevgili dostlarımız, **Dr. Akgül Akpınarlı Antony**, **Dr. Özge Kızılpınar Yıldırım**, **Dr. Serdar Özkaya** ve **Dr. Müzeyyen Doğan**'a en derin teşekkürlerimizi sunarız.

Umarım bir sonraki panelimizi yüz yüze gerçekleştirebilir ve sizlerle dolu dolu kucaklaşabiliriz.

İyi okumalar dileklerimizle.

Sağlık ve sanat dolu günlerde buluşmak üzere...

RABİA BAKICI GÜRELİ
Eş-Başkan

ci contemporary
istanbul

Tıp ile sanatın buluşması yeni değil

Hollanda'da, Lahey şehrinde, Mauritshuis Kraliyet Resim Galerisi'nde sergilenen Rembrandt eserleri arasında The Anatomy Lesson of Dr. Nicolaes Tulp, adlı resim yer alır. Bu resimde Rembrandt, bir doktorun anatomi dersini kadavra üzerinde çalışırken resmetmiştir. Resim öyle detaylı, renkler öyle derin, insan yüzleri öyle anlamlıdır ki ilk gördüğünüz anda bu resmin ana konusunu gözden kaçırabilirsiniz. Oysa ki resmin temelinde bir doktorun çalışmasını görürüz. Bu detaylı çalışmanın birçok doktora ilham kaynağı olduğu bilinmektedir. Hatta, 19. yüzyılda birçok doktorun bu tür resimler üzerinden kendi çalışmalarını sürdürdüğü biliniyor. Günümüzde buna inanmak zor gelse de, resmin yerini fotoğraf olsa da doktorlar için ressamın eserleri sadece güzellik olgusu açısından açıklanacak bir durum değil, çünkü resimler ve sanat eserleri, doktorların çalışmaları için gerekli malzemelerdi.

New York Times'da yayımlanan bir makaleye göre, 19. yüzyılda aristokrasinin mensubu olan doktorların müzelere giderek eser incelemeleri bir rahatlama ya da eğlence aktivitesi değil, gerekli bir dersti. Hatta, British Museum o zamanlar özellikle bu tür dersler için özel olarak kullanılan odalara sahipti. Bu ilişkinin ilerleyen zamanlarda azalan bir seyir izlediği gerçek ancak sanat ve tıp ilişkisi hiçbir zaman bitmemiş.

Elbette, tıp ve sanat dediğimizde bunu sadece sanatın resim ya da plastik sanatlar alanıyla sınırlamak olmaz. Edebiyatçıların tıptan fazlasıyla ilham aldığı söylemek mümkün. Örneğin, Gotik edebiyatın birçok örneğinde doktor karakterler ya da tıp olaylarının öne çıktığı romanlar okumak mümkün. Mary Shelley'nin *Frankenstein* adlı romanı aslında

gerçek bir tıp romanıdır. Hatta romanın alt başlığı, *Modern Prometheus*'tur ki Prometheus'un da direkt tıp ile ilişkilendirildiği bir gerçektir. Bu romanda Shelley hem baş karakterini ölmüş insanlara yeniden can vermek isteyen bir doktor olarak kurgular hem de tıp ve bilim konusunda detaylı bilgiler verir. İnsan bedenini gözler önüne sererken, ahlaki açıdan tıp mesleğini de sorgular. Belki de bu açıdan yazılmış en iyi romanlardan birisidir.

Günümüzde, plastik sanatlarda ise tıp çok daha detaylıca kullanılmaktadır. Hatice Utkan Özden'in *Çağdaş Sanat ve Yaratıcılık* kitabındaki yazılardan birisi Berlinde de Bruyckere'in İstanbul sergisinde ilhamını nereden bulduğu anlatılır. Bruyckere, *Wound (Yara)* adlı sergisi için ilhamını bir cerrahın eski kitabından edinmiş. 10. yüzyıldan kalma bu kitapta kadınları ameliyat eden cerrah bunları belgelemek için fotoğraflarını da çekmiş ve bir arşiv çalışması oluşturmuş. Daha sonra ise kitap özel bir koleksiyondan Bruyckere'in eline geçmiş ve sanatçı tıp araştırmasını sanatla ifade etmek istemiş. Heykellerini bu ekseninde oluşturmuş ve cerrahi yapıyı heykellerinde göstermiş.

Tüm bu ilişkilere bakıldığında bitmek bilmeyen bir arşivle karşılaşılıyor insan ve bir kez daha düşünmeden edemiyor, sanatın etkisi her alanda çok büyük... Tıp alanında ise doktorların da kendilerini sanatçı olarak konumlandıkları bir eğilim var. Hepsisi de işlerini bir sanatçı gibi detaylı ve mükemmeliyetçi bir şekilde yapıyor.

Bu yazı vesilesiyle tıp ve sanat ilişkisine odaklanan Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu'na başarılarının devamını diliyor, hepinize sevgilerimi sunuyorum.

Metamorfoz (Escher'e Saygı)

Omurlara başka bir açıdan bakmak...

Sibel Özdoğan hastalıklar ile -mekanik bir iş olarak- doktorluk ilişkisi kurmak yerine insana odaklı ve kişiliklerle sıkı ilişki içinde olan bir hekimdir. Dolayısıyla omurgalar ve kas iskelet sistemine yaklaşımında, can yakan bir işlev bozukluğuna müdahil olmaktan ziyade hastalarının hayatlarına, çevrelerine ve coğrafyalarına da dahil olmaktadır. Omurganın insan bilişsel gelişiminden çok önce gelişmiş olduğu bilgisini özümsemesi, tıbbi mesleğinin orta-son dönemlerinde ve seramik eğitiminin süreğenliğinde karşısına çıkmıştır. Bir bütünün her bir parçasının ne kadar işlevsel ve vazgeçilemez olduğunun farkındalığında, kas iskelet sistemine bütüncül yaklaşımlarının yanı sıra omurganın küçük bir parçasının tekrarlarının sonsuz metamorfozlara evrildiği bütünler oluşturan üç boyutlu duvar tabloları ile omurgalara bambaşka bir açıdan bakmayı deneyimlemektedir.

Oksitosin yorumu:

Vesalius'un hem çalışmalarından hem de kitabından etkilenen ve esinlenen birçok doktor da kendi disseksiyonlarını yapmaya başlamışlardı.

Sevgili Sibel'in **seramik omurları**, sanki alıp kendi omurlarımızın yerine takabileceğimiz gerçeklikte ve mükemmellikteki yapılarıyla bana **anatomi tarihini** düşündürdü bir kez daha.

İnsan disseksiyonunun yasak olduğu dönemlerde, maymun disseksiyonları üzerinden yazılan ünlü Bergamalı hekim Galen'in *Anatomi* kitabı doğru kabul edilmiş ve Orta Çağ boyunca tıp fakültelerinde okutulmuştu.

Flaman cerrah-anatomist **Andreas Vesalius (1514-1564)** ise anatomide büyük bilimsel devrimin öncülerindendir. Paris'te ve Montpellier'de tıp okullarında öğrenim gören Vesalius, yaptığı disseksiyonlarla (vücudu açarak inceleme, eski deyimle teşrih) daha gençlik yıllarındayken, insan vücudu hakkındaki doğrudan gözlemlere dayanan bilgileriyle ün kazanmıştı. Daha sonra İtalya'da Padua Tıp Fakültesi'nde göreve başlayan Vesalius, nispeten hoşgörülü bir çalışma ortamı bulduğu buradaki beş yıllık çalışma süresi içinde, hem insan vücudunun kas, kemik, damar vb. gibi bölümlerinin yapısını anatomi masası başında öğrencilerine öğretti hem de bulgularını ve deneysel gözlemlerini kapsayan bir kitap hazırladı.

Vesalius'un *De Humani Corporis Fabrica* (İnsan Vücudunun Yapısı Üzerine) adlı bu kitabı 1543 yılında Latince olarak yayınlandı. Ressam Jan Calcar'ın (1499-1545) ayrıntılı

1986 İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi mezunudur. 1992 yılında Göztepe Eğitim Araştırma Hastanesi'nde Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık eğitimini tamamlamıştır. 1993-1994 yıllarında İngiltere-Londra

St. Thomas ve Guys' hastanelerinde Artroplasti ve Artroskopi ileri cerrahi eğitimi almıştır. Katıldığı diğer yurt içi ve yurt dışı eğitim programları, kongre ve seminerlerle, mini-invaziv ve kapalı travma cerrahisi, artroskopi uygulamaları, artroplasti cerrahisi, kırık doku cerrahisi ve kök hücre tedavisi konularında çalışmalarını ilerletmiştir. Uzun bir süre özel hastane işletmeciliği ve Avrupa Sigorta Şirketleri anlaşmalı olarak sağlık turizmi ve medikal asistans işletmeciliği de yapmıştır. Dr. Serdar Özkaya, halen Ataşehir Avicenna Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji bölümünde çalışmaktadır.

OP. DR. SERDAR ÖZKAYA

Ortopedi uzmanı

17. yüzyıl, Avrupa'da Rönesans (15-16. yüzyıl) ile başlayan yeni bir bilim felsefesi anlayışının ve etkisinin devam ettiği yüz yıl olmuştur. Disseksiyonun öneminin anlaşılması ve insan vücudunun belli bir organizasyon ile anatomi laboratuvarlarında incelenmeye başlaması ile 17. yüzyılda makro (gross) anatomide önemli gelişmeler olmuştur. Aynı dönemde Osmanlı'da da anatomi bilimi alanında çok ilginç adımlar görüyoruz. 17. yüzyılda insan vücudundaki birçok yapı ve sistem hakkında temel bilgilere ulaşılmıştır. Mikroskobun ilk kez dokuların incelenmesinde kullanılması ile mikro anatominin temelleri bu yüzyılda atılmıştır. 17. yüzyılda Avrupa'daki disseksiyon çalışmaları ve anatomi kitaplarından Osmanlı hekimlerinin de haberdar olduğu anlaşılmaktadır. Şemseddin-i İtaki tarafından ilk Türkçe el yazması anatomi kitabı bu yüzyılda (1632) yazılmış ve Emir Çelebi disseksiyon çalışmalarının yapılması gerektiğini vurgulamıştır. 17. yüzyıl, anatomi tarihinde makro anatominin hızla geliştiği, mikro anatomi çalışmalarının başladığı yüzyıl olarak değerlendirilebilir.

Osmanlı tıbbı şu kaynaklardan beslenmiştir: Antik Yunan ve Helen (Hipokrat), Bizans ve Roma (Galen), Ortadoğu-Arap-İslam (Ali b. Abbas, İbn Sina, İbn Nefis), Tıbb-ı Nebevi, Endülüs (Zehravi), Orta Asya ve Şaman Halk Gelenekleri, Selçuklu tıp geleneklerinin birikimine sahiptir.

Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin çabaları

ile Sultan III. Selim, disseksiyon ve otopsilerin yapılmasının tıbbımız için zorunlu olduğuna inanan ve onaylayan ilk padişah olmuştur. Osmanlı tıbbında otopsi ve disseksiyon konularına bakıldığında ilk olarak hekimbaşı Emir Çelebi'nin (?-1638) *Enmuzec el-Tıbb* adlı eserinde anatominin ve disseksiyonun tıp bilimi için olan önemini değerlendirdiği görülmektedir.

ve özenle çizilmiş disseksiyon resimleri eşliğinde yayınlanan *Fabrica*, sadece bilimsel devrimin öncü eserlerinden biri olarak değil, aynı zamanda resim sanatının başyapıtlarından biri olarak da kabul edilmektedir.

Bu kitap, o zamana kadar insan anatomisi üzerine yazılmış en etkili kitaptı. **Vesalius**, kitabında **insan kadavrası üzerinde disseksiyon** yapmadığı için hatalı bilgiler veren Galen'i (129-200) eleştiriyor ve insan vücudu hakkında yeni bilgiler veriyordu. Örneğin Galen'in kanın kalpte sağ karıncıktan sol karıncığa, bunları ayıran duvarın gözeneklerinden geçtiği düşüncesine, bu duvarın geçirgen olmadığını söyleyerek karşı çıkıyordu. Vesalius bu eleştirisine karşın bu geçişle ilgili alternatif nitelikte bir görüş ileri sürmedi. Kanın bu geçişinin akciğerler aracılığıyla gerçekleştiğini ilk kez ileri süren, İspanyol hekim ve teolog Michael Servetus (1511-1553) oldu. Servetus, *Christianismi restitution* (Hristiyanlığın restorasyonu, 1553) adlı kitabının dini öğretilere aykırı bulunması yüzünden yakılarak öldürüldü.

Vesilius'un hem çalışmalarından hem de kitabından etkilenen ve esinlenen birçok doktor da kendi disseksiyonlarını yapmaya başlamışlardı. Vesalius'un kitabı ve çalışmaları, sağladığı yararlarla insan vücudunun dokunulmazlığı düşüncesini zayıflatarak vücut üzerinde bilimsel araştırma yapma cesaretini arttırmış ve böylece kendisinden sonra gelenlere de önemli bir araştırma alanını açmıştı. Vesalius disseksiyon yaptığı gerekçesiyle 1561'de **Engizisyon** tarafından idama mahkum edildi. Fakat bu cezası daha sonra kaldırıldı. Tıbbın belkemiği olan bilimsel anatomi çalışmalarının önü Dr. Vesalius ile açılmıştır.

Metamorfoz (Escher'e Saygı), 25x25 ahşap pano üzerine 1050 derecede sırlanmış seramik, çoklu obje yerleştirme

19. yüzyılın başlarında büyük Osmanlı hekimlerinden Şanizade Mehmet Ataullah Efendi'nin (1771-1826), Avrupa'daki anatomi çalışmalarının gelişiminden ve öneminden haberdar olarak, *Hamse-i Şanizade* adını verdiği çoğu tercüme olan eserinin ilk bölümünü (Mir'atü'l-Ebdan fi Teşrihhü'l-Azaü'l-İnsan) bu çalışmalara ayırması dikkat çekicidir. Yine 19. yüzyılda hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin (1774-1834) çabaları ile Sultan III. Selim, disseksiyon ve otopsilerin yapılmasının tıbbımız için zorunlu olduğuna inanan ve onaylayan ilk padişah olmuştur. Bununla birlikte çabalar bu dönemde istenilen sonucu doğuramamıştır. Sultan II. Mahmut tarafından yine hekimbaşı olan Mustafa Behçet Efendi'nin girişimleri ile 14 Mart 1827'de kurulan ilk çağdaş tıp okulumuz Tıphane-i Amire (Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane) ile tıp eğitiminde anatomi bilimine ayrı bir yer verilmeye başlanmıştır. Diğer taraftan disseksiyona yer verilmeyen bu tıp eğitiminde ancak Tanzimat sonrasında Padişah Abdülmecit'in destekleriyle bir gelişme sağlanabilmiştir. Bu çerçevede, okulun ders programlarında değişiklikler yapılmış, sınırlı şartlarla bile olsa, disseksiyon ve otopsilere izin verilmiştir. Bu olumlu gelişmelerin sonucu, 1841 yılından itibaren Türk tıp eğitimi tarihi içinde programlı bir şekilde bilimsel disseksiyonlar yapılmaya başlanmıştır.

UZM. DR. SİBEL ÖZDOĞAN

Sibel Özdoğan özgeçmiş

1969 Antalya ili Manavgat ilçesi doğumlu Sibel Özdoğan, 1993'te Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. Yalvaç Verem Savaş Dispanseri'nde mecburi hizmetinin ardından 1994-1999 yıllarında Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı'nda ihtisasını tamamlamıştır. Antalya Devlet Hastanesi ve Yıldız Medstar Hastanesi'nde fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzmanı olarak mesleki hayatına devam etmiştir. 2009-2014 arasında Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde seramik lisans eğitimi almıştır. 2014 yılında Buselique markasını yaratmış, ilk seramik çalışmalarını bu marka altında yürütmüştür. 2019 yılında kurduğu İbîbik art platformu altında "bilime ışık tutan sanat" isimli sosyal sorumluluk projelerini ve sanat çalışmalarını kendi atölyesinde sürdürmektedir. Aynı zamanda Medstar Antalya Hastanesi'nde yarı zamanlı Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uzmanı olarak hekimlik hizmetine devam etmektedir.

Tuhfetü'l Tıbb

AIR Bayrampaşa

Asâkir-i Mansûre: Maltepe Asker Hastanesi, II. Mahmud'un talebi üzerine, önemli mimar ailesi Balyanlar'dan Kirkor Amira Balyan'ın tasarladığı kışlalardan biri.

Maltepe Asker Hastanesi'ndeki matbaada basılan yayınlardan birinin, kadın doğum ve yenidoğan konuları üzerine yazılmış *Tuhfetü'l Tıbb Dergisi* olduğun bilgisine ulaştım.

AIR Bayrampaşa Misafir Sanatçı Programı'na davet edildiğimde, ilk yapmak istediğim şeylerden biri; yukarıya, bölgenin en tepe noktası neresi ise oraya çıkıp etrafa bakma isteği idi. Çünkü İstanbul'a, özellikle suya bu açıdan hiç bakmamıştım.

2018 Haziranı'nda Bayrampaşa'da program dahilinde iki haftam vardı. Bu süre bir üretime başlayıp sonlandırmak için yeterli bir zaman değildi, dolayısıyla o süreci malzeme toplayıcılığına ayırdım. Bölgede araştırmalarım çeşitli noktalardan sekerek beni alandaki en eski yapılardan birinin üzerine çalışmaya itti. Nihayetinde, bugün Çevik Kuvvet Binası olarak kullanılan, **Asâkir-i Mansûre: Maltepe Asker Hastanesi (1826-7)** üzerine araştırmaya başladım. Bu yapı **II. Mahmud**'un talebi üzerine, önemli mimar ailesi **Balyanlar**'dan **Kirkor Amira Balyan**'ın tasarladığı kışlalardan biri. Yapının o dönemdeki varlığını, Yeniçeri Ocağı'nı sonlandırıp yeni bir ordu kurmak üzere hareket eden II. Mahmud'un uyguladığı değişimlerden birinin uzantısı olarak okumak mümkündür. Dönem itibarıyla askeri gücün kökünü, hareket noktasını değiştiren girişimler, sonraları birçok politik duruma yön veren, batılılaşma hareketinin habercileri ve aynı zamanda tıpta modernleşmenin sembolizmi ile doğrudan bağlantılıdır. Yapı 1922 yılına kadar hastane/kışla olarak hizmet verir; ardından sırasıyla askeri lise, kışla ve tümen karargâhı olur. Günümüzde Bayrampaşa Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü olarak hizmet vermektedir. Benim için ilham verici bir maceranın başlangıcı ise o dönemde inşa edilen hastanelerin içlerinde matbaa

barındırdığı bilgisi oldu. Yeri tespit edilememiş ve günümüze ulaşamayan Maltepe Asker Hastanesi'ndeki matbaada basılan yayınlardan birinin, basılı tarihimizdeki ilk süreli yayınlardan biri olarak geçen, kadın doğum ve yenidoğan konuları üzerine anonim bir şekilde yazılmış *Tuhfetü'l Tıbb Dergisi* olduğu bilgisine ulaştım ve üzerine çalışmaya başladım. Konuyla dolaylı olarak bağlantılı ve benim için ilginç olan bir detay ise; temel araştırma konuları arasında sağlık ve su olan bir sanatçı olarak; söz konusu yapının, 1831'deki kolera salgınında kullanılan üslerden biri olması ve salgının da bu bölgedeki su sistemlerindeki bir hatadan kaynaklanması idi.

Uzun yıllardır farklı sporla iç içe, yoga deneyimi olan, farklı bedenlere sahip kişilerle yakın temasta büyümüş, artistik süreçlerde birlikte çalışmış biri olarak sağlıkta Batı-Doğu terminolojisinin temel farkları üzerine epey inceleme yapıyorum. Söz konusu yayını bulmak, neredeyse iki yüzyıl önce askeri hastanede basılan bir sağlık dergisine bakmak ve dergiyi bugün yeniden ele almak, sağlık meselesinin "sektör" haline gelişini bu dergi üzerinden okumak ihtimallerine bakarak derinlemesine bir araştırmaya girmiş oldum. Araştırmalarım devam ederken tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi ile karşılaşmamız doğal olarak sağlık konusunu hepimizin hayatının en orta yerine getirdi ve sabitledi. Bu durumla birlikte tartışma zemini genişledi. Söz konusu araştırma hepimizi, **sağlık sektörü, kamu sağlığı, iyi olma, hasta olma** hallerinin tanımları üzerine davet eden bir araştırma olarak devam etmekte.

Sağlıkta ticarileşme, yalnızca sağlık alanında görülen bir eylem değil; toplumun diğer alanlarını da içine alan küresel bir eylemin getirisi olarak da değerlendiriliyor.

Sağlık alanında küreselleşmenin sonuçları; ortaya çıkan yeni bulaşıcı hastalıklar, savaşlar ve şiddet olayları, kronik hastalıkların yaygınlaşması, çevrenin hızla kirlenmesi, besin ve su güvenliği sorunları ve sağlık hizmetlerinin ticarileşmesi gibi bir dizi sorunu kapsıyor.

ESER EPÖZDEMİR

Eser Epözdemir Özgeçmiş

Sanatçı, İstanbul'da yaşıyor ve çalışıyor. Epözdemir, Valensiya Politeknik Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar ve Resim bölümlerinde lisans eğitimi aldı. Sabancı Üniversitesi, Görsel Sanatlar Bölümü'nde yüksek lisansını tamamladı. Sanatsal üretimlerinin yanı sıra kültür endüstrisinin dergi, radyo gibi farklı mecralarında çalıştı. 2013-2015 yılları arasında Açık Radyo'da *Açık Dergi* programının editörlüğünü ve sunuculuğunu yürüttü.

Kültür ve sanat alanlarında araştırma ve üretimlerine devam eden sanatçı, *Erişilebilir Her Şey*'in paydaşlarından. Danışmanlık vermeye ve kültürel üreticilerle söyleşiler yapmaya devam etmektedir. Arkeoloji, mimari, koruma, saklama, işlev; sistemik değişim, sağlık politikaları, su; birey-mekân ilişkisi ve genel olarak 'şeyler'in birbiriyle ilişki kurma biçimleri hep gündeminde yer almaktadır.

Oksitosin yorumu:

Gelecekte bütün hastanelerin bünyesinde bir sanat galerisi ve bir matbaa barındırmasını ümit ettiğimizi yinelemek istiyoruz. 1826 yılında II. Sultan Mahmud devrinde Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi'nin önerisi ile yaptırılan Maltepe Askeri Hastanesi (diğer adıyla Asâkir-i Mansûre Hastanesi) son dönemlerde askeri okul ve kışla olarak kullanıldı. 600 yatak kapasiteli olan hastane, 4 cepheli olup orta yerinde büyük bir avlusu vardı. 1831'de İstanbul'da çıkan kolera salgınında tecrit yeri olarak kullanıldı. Sultan II. Abdülhamid devrinde oldukça itibar kazanan hastane, İstanbul'un en büyük hastanesi karakterini kazandı. I. Cihan Savaşı'nda kısmen İntan Hastalıkları Hastanesi şeklinde hizmet veren hastane, İstanbul'un işgali döneminde bir süre daha açık kalmıştı, 1922'de lağvedildi.

Bu hastanenin içinde var olduğunu bildiğimiz matbaada basılan *Tuhfetü'l Tıb (Tıbbı Dair) Dergisi* bugün basılsaydı, içeriğinde hangi önemli ve güncel tıp konuları yer alabilirdi, diye sevgili Eser ile birlikte düşünmeye başladık.

Covid-19 pandemisinin Türkiye'deki izolasyon sürecinin başladığı 12 Mart 2020 tarihinden bir ay önce, 13 Şubat 2020 tarihinde sevgili Eser ile Pasaj Sanat İnisiyatifi bünyesinde gerçekleştirdiğimiz konuşmada bu derginin güncel içeriği olarak sıraladığımız konular halen güncelliğini ve önemini korumakla birlikte ne ilginçtir ki, 12 Mart 2020 itibarıyla bütün dünyanın ve ülkemizin gündemi sağlık, tıp ve ilişkili konulara odaklandı.

13 Şubat 2021 tarihindeki söyleşimizde; hasta hakları hareketi, sağlığa bütüncül yaklaşımın önemi (holistik yaklaşım), hastalık yaratma (*disease mongering*) ve sağlıkta ticarileşme gibi konulara odaklanan, izleyicilerin katılımı ve soruları ile zenginleşen çok keyifli bir sohbet gerçekleştirmiştik. Tıpta ileri uzmanlaşmanın yarattığı sorunlar ve alternatif (tamamlayıcı) tıbbı olan yönelim ve ilgi ile çok katmanlı, çok açılımlı bir sohbet olmuştu.

Sağlık sistemi, hizmet sektörleri içindeki en dinamik ve kritik unsurlardan biri

Özellikle sağlıkta ticarileşme konusu, izleyicilerin ilgi ve merak dolu soruları ile üzerinde en uzun durduğumuz konu başlığımız olmuştu. Sağlıkta ticarileşme, yalnızca sağlık alanında görülen bir eylem değil; toplumun diğer alanlarını da içine alan küresel bir eylemin getirisi olarak da değerlendiriliyor. Sağlık sistemi, hizmet sektörleri içindeki en dinamik ve kritik unsurlardan biri. Bütün hizmet sektörlerinin iç içe olduğu ekonomi, siyaset, sosyal ve bireysel hayat, sağlığın etkileşim alanı içinde yer alıyor. Bu nispette geniş bir etkileşim alanı içinde bulunan sağlık kavramı, aynı zamanda içsel ve dışsal birçok belirleyici çerçevesinde şekil almakta, binlerce yıldır taşımakta olduğu misyonu zamanla, çevre unsurların gücü nispetinde değişime uğrayabiliyor.

Çok boyutlu bir kavram olan küreselleşme; ekonomik, sosyal, teknolojik, kültürel, siyasal ve ekolojik denge gibi pek çok açıdan

küresel bütünleşmenin, entegrasyonun ve dayanışmanın artması şeklinde yorumlansa da genellikle bir durumdan çok bir akımı tanımlayan bir kavram olarak ifade edilebilir. Özellikle dünyada 20'nci yüzyılın son çeyreğinde yaşanan teknolojik gelişmelerle de paralel şekilde ilerleyen bir akım olarak küreselleşme; "gücün ya da etkinin yerel toplulukların elinden alınıp küresel arenaya aktarılması" yorumuyla eleştirilmiştir.

Hastalık kavramından çok, tüketim ve sağlık kavramına doğru bir kültürel geçiş oluyor

Sağlık alanında küreselleşmenin sonuçları ise ortaya çıkan yeni bulaşıcı hastalıklar, savaşlar ve şiddet olayları, kronik hastalıkların yaygınlaşması, çevrenin hızla kirlenmesi, besin ve su güvenliği sorunları ve sağlık hizmetlerinin ticarileşmesi gibi bir dizi sorunu kapsıyor. Küreselleşmenin etkileri ülkeler arasında farklılık göstermekle birlikte, genellikle yoksul Güney ülkelerinin sorunu olan bulaşıcı hastalıklar Kuzey ülkelere, bulaşıcı olmayan hastalıkların risk faktörleri de Kuzey'den Güney'e doğru yayılıyor. Gelişmekte olan ülkelerde yaygınlaşan batılı beslenme alışkanlıkları sonucu şeker, yağ ve tuzdan zengin süpermarket ürünleri tüketimi artıyor, buna bağlı olarak obezite, hipertansiyon, diyabet ve kalp-damar hastalıkları önem kazanıyor.

Hastalık kavramından çok, tüketim ve sağlık kavramına doğru bir kültürel geçiş oluyor. Bu yeni dönem kendini, sağlık alanında çeşitli şekillerde gösteriyor. Özellikle gelişmiş ülkelerde sağlık sorunları olan kişiler, gruplar oluşturarak kendi sorunlarını çözmeye çalışıyor. Alternatif tıp sadece gelişmiş ülkelerde değil, az gelişmiş ülkelerde de oldukça yaygınlık kazanıyor ve kabul görüyor. Rasyonel ve geleneksel bilimin temsilcileri olan hekimler, sağlık sorunlarına çözüm getiren araçlardan sadece birisi durumuna düşürülüyor. Tıp bilimi de hastalıklara çözüm üreten evrensel değerlere sahip ve birçok kimsenin büyük saygınlık duyduğu bir disiplin olmaktan çıkarak sağlığa ilişkin sadece bir "söylem" durumuna düşüyor. Sağlıklı olarak yaşama bile, önceki dönemlerde algılandığı gibi, bir olağan ve istenen bir durum olmaktan çok, gereklerine uyulduğu zaman elde edilebilecek bir "olasılık" olarak ortaya çıkıyor.

Sağlıkta ticarileşme kavramının; hekimin profesyonel kimliği ve değerleri, hasta hakları, sağlıkta reklam, ilaç endüstrisi ve hekim ilişkileri, hastalık yaratmak gibi birçok faktörle ilişkisi bulunuyor. Tüm bu konuları masaya yatırdığımız bu söyleşiden bir ay sonra ülkemizde de Covid-19 pandemisine bağlı olarak ortaya çıkan karantina önlemleri neticesinde, dikkatlerimiz salgın hastalıklar ve onun yarattığı konular üzerinde yoğunlaştı.

Tuhfetü'l Tıp Dergisi bugün basılsa, tıp tarihinin en eski sağlık sorunlarından biri ile yani bir pandemi ile yaşamaya çalıştığımız bugünlerde, dergideki en temel konu salgın hastalıklar olurdu hiç kuşkusuz.

UZMAN GÖRÜŞÜ

DOÇ. DR. AKGÜL AKPINARLI ANTONY Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı

Salgın hastalıkla etkili bir mücadele, ağırlıklı olarak sağlık çalışanlarının özverili katkılarına bağlıdır. Sağlık çalışanları bu süreçte önemli kişisel riskler alırlar. Sağlık çalışanlarının bazıları, toplumun en dezavantajlı üyeleri arasında olabilir ve kendilerinden yapmaları istenen görevler üzerinde çok az kontrole sahip olabilirler. Bu alanda çalışanlar daha yüksek risk altında oldukları için özenle korunmalıdırlar. Çalışanın bir salgın sırasında daha yüksek riskler üstlenmek için önceden belirlenmiş bir görevi olup olmadığına bakılmadan riskin en aza indirilmesi, tedaviye erişimde öncelik tanınması, psikososyal destek verilmesi, özlük haklarının iyileştirilmesi, salgın sonrası toplumsal yaşama yeniden katılımının sağlanması ve ayrıca aile bireylerine destek verilmesi, şeffaf bilgilendirme yapılması gibi konularda devletin sağlık çalışanlarına karşı bir yükümlülüğü vardır. Yeterli koruma olanaklarının sağlanmadığı durumlarda sağlık çalışanlarının çalışma ortamının olumsuzluklarının en kısa zamanda düzeltilmesi için de gerekli girişimlerde bulunma hakkı ve sorumluluğu vardır.

Sağlık çalışanları için yeterli araç ve gereçleri sağlamalı

Hekim diğer sağlık sorunlarında olduğu gibi hizmet verdiği insanlara “önce zarar verme” ilkesiyle yaklaşmalıdır. Bununla birlikte salgın hastalıklarda, tüm sağlık çalışanları hastalığa yakalanma riski altındadır. Bu nedenle sağlık çalışanlarını, yakınlarını ve sağlık çalışanlarından hastalığın bulaşması riski olanları koruma yönünde devletin pozitif bir ödevi bulunmaktadır. Devlet bu ödevi yerine getirirken, çalışma

koşullarını, hekimi kendi hayatıyla diğerlerinin hayatı arasında bir tercih yapma zorunda bırakmayacak şekilde çalışan sağlığı ve güvenliği açısından düzenlemeli, sağlık kurumlarında çalışanların sağlık ve güvenliği için kişisel koruyucu donanımı da (KKD) içerecek şekilde gerekli, yeterli araç ve gereçleri sağlamalıdır. Salgın sırasında yüksek risk altında çalışan sağlık çalışanlarının kontrollerinin tanı testlerini içerecek biçimde düzenli olarak yapılması, bu ödevin yerine getirilmesinin en önemli araçlarından birisidir. Mesleki uygulamaları nedeniyle sağlık çalışanlarına bulaşın gerçekleşmesi iş kazası ve meslek hastalığı olarak tanımlanmalı, bu konuyla ilgili tüm hakları korunmalıdır.

Doç. Dr. Akgül Akpınarlı Antony özgeçmiş

1991 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olan Doç. Dr. Akgül Akpınarlı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını ve Çocuk Alerji üst ihtisasını Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tamamladı. 2001 yılı itibarı ile Amerika'da bulunan dünyaca ünlü National Institutes of Health'de (NIH) 12 yıl süreyle Alerji ve İmmünoloji konularında çalışmalar ve araştırmalar yaptı. Amerika'da bulunduğu dönemde Alerji ve İmmünoloji konularında çok ünlü profesörler ile çalıştı. 2011 yılında Doçent unvanı aldı. 2012 yılında yurda dönerek Acıbadem Sağlık Grubu bünyesinde bulunan Acıbadem Kadıköy, Acıbadem Maslak ve Acıbadem Bakırköy hastanelerinde çalışmaya başlayan Doç. Dr. Akgül Akpınarlı, aynı zamanda Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Alerji ve İmmünoloji konularında ders vermektedir. 2014 Ocak ayı itibarı ile Acıbadem Sağlık Grubu'ndan ayrılan Doç. Dr. Akgül Akpınarlı, hastalarını muayenehanesinde kabul etmektedir.

تخفة الطب
نسخة اول

امراض مستوحاة طائفة نسا تعبیراً در کبری محصل و جمله ما مور
بولان منظومه آلات تناسله نك امراضندن عبارت اولوب و
جوانف سازده وقوع بولان علل دخی ذکر کرکی بلا فقی ندر کتب
اجرا اولور طائفة نسا نك تولیدی بخت سعید دن معدود در زرع
طبیعی مل و حمای ولاده و ارضاع یعنی از زمان بولنك خضیه بدل
وقوع حال مرض دیمکدر . نفا حقیقه خاتونك
ترکیب ابدیه بی حیاته کافی و لوق ایچون نسا نیتده خلق اولمشده
بولنهدیت و طبیعت مخصوصه لرغیه ایاف لملرچ زیاده وسیله
قوتسز اولد یغندن امراض ضعیفیه و رساویه به آشوری میال اولور
بکنی درجه ده منظومه اعصابیه نری زیاده رفیق و متحرک اولسندک
بجزوی سبب بنه حسدی از یاد بولر بق درجه مرضیه واسل و امراض
اعصابیه به میلاری غالبدر و اوچینی درجه ده حکم کلوس و نکون
در و کتک و ترشح و زره جریاندن کند و لرنده غلبه در حصول جمع

شیرین

اخلاط و سیلان در استعدا کسب ایلمر لرو ندر بخی درجه ده طایفه
نشاده زیاده تخصیله وقوة مصوره موجود اولغله محمولات تناسله
لرینک سین قطعه ده حاصلات غیر طبیعی یعنی خطابوت و بویکه مشابه
امراض رجحیه لر میدان کتور مکه استعدادی وارد بشخنی درجه ده
منظومه رجحیه و دانلله لر بون وجود لری اوزرینه زیاده سیله نفا
ولور بخی هر در لور امراضه ابتلا لرین حال احتناق رجحی قصرعانی
رفا قشدر . نتیجی درجه ده حدت و حرص بلک سان صورتک حاصل اولور
تثاق اوله نر بوضوحیه و قوت بولان امراض حقی قولایفقه طبیعت مقدمه بولنک
بجه به مقبل اولور بخی درجه ده صفت و طبیعت طفولیه زیاده مشاب
هستاری وارد لر رطائفة نسا بویجه مدت آلات تناسله لرند محصل
لیدن ده منقطع اولر بق وجوده تقسیم اولوب و وجود دخی بولنک
قوت لدر بق بوجهته حصوله کلان دم دخی احوال امراضه متعلق
وجهت مخالفه زیاده میل کسبیه بولنک رونما اولان حادثه لر ایکی
صورتله حیاتی مخاطره به القابدر برنجیسی غلبه و امتلا دماغی
و صدری و معدوی و سائر جویف بطنیه و سیلان دم رجحی و عشقینه
و نفث در و امراض بواسیریه و علل اعصابیه و ایچینی بولنک انسانک
حقان مواه مختلفه نك نقصندن و تحصیلتک تغیر حبس و افسانده

معدنیدن بر طرفی بسجوزی بر صریح رکن اولوب معلان معد کورک طرف
استقلله یه معدنیدن بر بربینه صراشیش بش التي تل ریط اولور بوزعد کور
تلاش بنانک سطحیندن برده فائزیش و کور طوز بله اعلایفتمش اولان
برصولی قیونک نهانته و اضلک اولوجه بقدر اوزاد بلور نیک کور صر نك
اوزونده بولسان هر نوع الکتر قلی بولوط و لوز سه اول الکتر بق بنانک
و بنانک واقع اولد بقی ریک الکتر شنه بانا بر طبیعی الکتر نظری تحلیل ابدیک
کند و سوسه مشابه اولانی دفع و مخالف بولانی جذب ایدر صر بقک
سیوری طرفندن بواس بواس الکتر بق چیبوت بلوطک الکتر شنه بلش ریک
حوادث الکتر بقیه منعدم اولور یعنی صاعقه وجوده کلر اشته صاعقه نك
صهری دفع ابدن (باراتوز) یعنی صر صاعقه و مانعه صاعقه نسیم اولان آلت
بومثال اول الکتر بقین عبارتدر صراع معد کورک طولی طغوز اوشوندن
زیاده و بوقار و طرفی سیوری و بامدن محافظه و لوق ایچون آتون معدنی ایله
بالذرتوب و طرف اسغلی دخی بالذرتوب و قطری ایکی برقی قائم بولنده استعمالی
صادت اولمشدر باراتوز لک طوللر نك ایکی مثلی فعداری نصف قطر ده
اولان برداره نك سطحی صاعقه دن وقایه ابدیکی تجارب کثیره ایله
اثبات اولمشدر محافظه سی مراد اولان بنانک سطح فوقانیسی مثلاً فرق
سکر ارشون کلدر بی حالده بنه مذکور اوزنده اون ایکی ارشون طولنده
بر باراتوزک نصی کفایت ایدر اگر بوز ارشون اولور سه ایکی باراتوز و ایکی
بوز ارشون کلسه درت باراتوز کفایت ایدر و هکذا باراتوزک طولری عددنه
مقابلدر مثلاً بوز ارشون مر بعینه واقع اولان بر بنانک محافظه سی بهری اون
ایکی ارشون طولنده ایکی باراتوزک بریده بکری درت ارشون اوزونلنده
بر باراتوزک ریزی کانیدر و ایکیوز ارشون بی بعینه درت باراتوزک
بریده فرق سکر ارشون طولنده بر باراتوزک ریزی کفایت ایدر لکن
بوجوهله باراتوزک اعمال و ریزی تکالیف کثیره به منجر اولد بقی جهته
باراتوزک طولی اون ایکی ارشون زیاده استعمال اولماشدر باراتوزک
تلازی قویجش و یا قور سه تا طرفنه صاعقه نك جذبیه ارضک الکتر بق
بلوطک الکتر بقیه بلشده میجکندن بنایه مضرت نامه بی مقصوددر

(فصل فی الدوار)

قاصرغه و تروما نسیم اولان دوار محوری اوزونده دوران ایدر بر حاده
اولوب کاه قرده و کله در یاده وجوده کاور قرده خفیفجه ظهوره کلدر یکی
حاله اوکنه کلان طوز و طبراشی و قوت لوجه اولد یعنی تقدیرده حیوانات
صغیره و اجبار صغیر الحیمی درونته لهرق هوایه رف ایدر بعضا قرده
بلوط ایله قار بشوب تصادف ابدیکی بری خراب ایدر حکماء مقدمه
و حکماء متأخر نك اکثری حادثه مذکور نك وجودی اطراف مختلفه دن
هوب ایدن هوارک تلا قیلر شنه نسبت و بر مشلر ایدر حکماء متأخر بندن
(لاستون) و (داوی) (و فابرون) نامان ذوات حادثه مذکور لعلی الکتر بق
اولد یعنی کتسابلرنده بیان ایلمشدر و در بارده وجوده کلدر یکی وقده
صوری مخروطی شکلی اوزر بنه دفع و بلوط مخروطی ماکوس هیئتده
اشاشی طرفه نزول ایلبوب مخروط لک باشاری طرفندن بر لاشه ولک بلوط
وصودن مرکب بیوک و اوزون برعود حصوله کاور درونته صوت
رعده مشابه شراره ایله برابر اصوات هاله آناه ناه استماع اولور بعضا
بر صر ده رفاج بعود حاصل اولور در بارده وجوده کلان قاصرغه تصادفی
ایندیکی قایق و سفینه لر شکست و فرق ایدر قاصرغه نك دفع مضرتی
ایچون قاصرغه به قریب اولان سفینه دن رفاج کره کله ل طوب ایلور سه
قاصرغه نك در کار بقی قروب قاصرغه بلاسندن قور تلبی مظلوندر

Zulmet Diyarı

On sekizinci yüzyılın ilk yarısında inşa edilen Taksim Maksemi, İstanbul'un ana su dağıtım noktalarından biri olarak tasarlandı ve bu özelliğinden dolayı da bölge "Taksim" ismiyle anılmaya başlandı.

Su verme işlevinin yanı sıra inşa edildiği döneme dair önemli bilgiler içeren bir kamusal ürün olarak çeşme, kültürel miras anlamında da ayrı bir öneme sahiptir.

Eser Epözdemir'in tasarladığı *Zulmet Diyarı*, akmayan çeşmelere odaklanan bir fotoğraf kitabıdır. Eser Epözdemir'e ait ve Beyoğlu ilçesinde bulunan çeşmelerin otuz yedi tanesinin ön cephesinden çekilmiş fotoğraf/kartpostallarından oluşan bu çalışmaya, yine bu çeşmelerin yerini gösteren bir harita eşlik etmektedir. Kitap, şehirde karşımıza kamusal bir nesne olarak sıklıkla çıkan çeşmelerin, çeşitli nedenlerden dolayı akmayışı üzerinden; kültürel miras ve mimari konuları, **toplumsal ve kentsel dönüşümle** birlikte ele alıyor.

Zulmet Diyarı'nın birinci fotoğrafı **Taksim Maksemi**'nin yanındaki çeşmedir. Sözlüklerde Taksim'in kelime anlamı; parçalara bölmek, bölüştürmek olarak yer alır. On sekizinci yüzyılın ilk yarısında inşa edilen **Taksim Maksemi**, İstanbul'un ana su dağıtım noktalarından biri olarak tasarlandı ve bu özelliğinden dolayı da bölge "Taksim" ismiyle anılmaya başlandı. Bir zamanlar su taksiminin yapıldığı yerde olan bu çeşme, bu dağıtım sisteminin merkezinde olduğu için kitabın açılış fotoğrafı olarak seçildi.

2017 yılında fotoğraflanan çeşmelerin biri dışında diğerlerinden su akmamaktaydı. Akmayışları şebeke suyunun verilmemesi, boruların işlememesi, musluk eksikliği gibi çeşitli sebepleri içerir. Kitapta, bu eksiklikleri vurgulamak için çeşme fotoğraflarının, musluklarının olması gereken yerlerinde birer delik bırakıldı. Fotoğraflar kare formatta çekilerek açılan delikler üst üste getirildi ve kitaba konu olan çeşmelerin merkezleri bu boşluklardan birbirine bağlanarak ilişkilendirildi. Söz konusu boşluğu dolduran ve kartpostalları bir arada tutan şey ise musluk yapımında sık kullanılan bir malzeme olan pirinçten üretilmiş el yapımı bir çubuktur.

'Zulmet' kelimesi ise günümüz Türkçesinde karanlık, yokluk anlamında kullanılmaktadır

Su verme işlevinin yanı sıra inşa edildiği döneme dair önemli bilgiler içeren bir kamusal ürün olarak **çeşme**, kültürel miras anlamında da ayrı bir öneme sahiptir. Değişen ve gittikçe vahşileşen **kentleşme** anlayışı ile birçoğu harap olan yükselen kaldırımlar veya bakımsızlık sebebiyle

Oksitosin yorumu:

Su, bütün canlıların yaşamı için temel bir madde olma özelliği taşıyarak insan ve doğa ilişkisinin de en önemli belirleyicilerinden / belirlenmelerinden birisidir. Doğa bir “beden” olarak düşünülürse, bu bedene can veren varlığın dolaşımındaki su olduğunu; yani nehirler, havzalar, göller, denizler olduğunu da düşünmek mümkündür.

Yaşam için, doğada dengelerin korunması için son derece önemli olan “su” konusunda bugün geldiğimiz noktada, sayısız tartışmalar yapılmaktadır. Geniş bir yelpazede seyreden su konulu tartışmaların doğru bir zemine oturması için konunun sağlık, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, vb. yönlerinin bir arada ele alınması değerlidir. Herhangi bir boyutu kendi başına ele alınsa bile bu bütünsel bakışa gereksinim bulunmaktadır.

Günümüzde su konulu yapılan tartışmaların önemli bir boyutunun sağlık temelli olduğu bilinmektedir. Su ve sağlık ilişkisi öteden beri hep gündemde olmuş; döneme, suya verilen değere, gereksinimlere göre oldukça farklılık göstermiştir. Ancak, su ve sağlık konulu tartışmalarda da duyulan gereksinimin konuya ilişkin olası bütün bileşenlerin farklı görüşlerinin aynı zeminde bir araya getirilmesi olduğunu ifade etmek gerekir. Bir başka ifadeyle su ve sağlık da tıpkı diğer konular gibi bütünsel bir bakışa gereksinim duyar.

Zulmet Diyarı (detay), fotoğraf kitabı: 37 kartpostal, kutu ve harita, 2018

toprağın altında kalan çeşmeler aslında bize kültür varlıklarına nasıl baktığımız konusunda da önemli bir veri sunar.

Akmak üzere inşa edilen ama işlevini yerine getiremeyen çeşmeleri konu eden bu kitabın ismi de, şahit olduğumuz mevcut zıtlığa işaret etmek için seçildi. *Zulmet Diyarı* çeşitli efsanelerde, **Ölümsüzlük Suyu: Ab-ı Hayat**'in bulunduğu yer olarak geçmektedir ve Büyük İskender'in ölümsüzlük suyunu ararken bu diyara yoğunlaştığı söylenir... Hemen hemen tüm mitolojilerde konu edilen ölümsüzlük suyu bu topraklardaki *Zulmet Diyarı*: “Karanlıklar Ülkesi”nde karşımıza çıkar. Günümüz Türkçesinde sık rastlamadığımız ‘zulmet’ kelimesi ise karanlık, yokluk

anlamında kullanılmaktadır.

Birkaç yüzyıl önce çok gerekli bir öge olan kamusal **çeşmeler**, şimdilerde kentlerde yaşayan çoğunluğun evine kadar ulaşan şebeke suyu nedeniyle, gereksiz ve kullanım dışı gibi algılanıyor olabilir. Ancak büyük şehirlerde ve haricinde kalan

tüm yerleşimlerde, **temel yaşam hakkı** olan temiz suya erişim, görüldüğü kadar kolay değildir. Süregelen olumsuz su politikaları, su kaynaklarının problemleri, iklim krizi göz önüne alındığında, suya erişim ve su kullanımı önümüzdeki yıllarda insanlığın karşılaştacağı en büyük sorunlardan biridir.

Zulmet Diyarı; su, suya erişim, susuzluk gibi hidro-politikanın ana konularına işaret ederek; işlevsellik, koruma, yeniden inşa ve yıkma arasındaki çizgiyi tartışmaya açmaktadır.

Prof. Dr. Dr. Müzeyyen Doğan özgeçmiş

1971 Balıkesir doğumlu olan Müzeyyen Doğan ilk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamlamış olup 1987'de Hacettepe Tıp Fakültesi'ni kazanmıştır. 1994'te KBB ihtisasına Akdeniz Üniversitesi KBB anabilim dalında başlamış olup çeşitli üniversitelerde görev yaptıktan sonra 2014'te doçent ve 2019'da profesör unvanlarını almıştır. Uluslararası dergilerde yayınlanmış makale, ulusal dergilerde 16 yayınlanmış 16 makale,

8 kitap çevirisi, 2 kitapta bölüm yazarlığı, uluslararası kongrelerde 10 sunum, ulusal kongrelerde 6 sunumu bulunmaktadır. Ayrıca 2000 yılında Denver Performing Arts ve Iowa Üniversitesi'nin birlikte düzenlediği "ses" konulu 3 aylık kursu tamamlamıştır. 2007 yılında başladığı Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB anabilim dalında halen görev yapmaktadır.

UZMAN GÖRÜŞÜ

PROF. DR. MÜZEYYEN DOĞAN Kulak Burun Boğaz Uzmanı

İnsan / doğa ilişkisi bağlamında suyun tarihi oldukça eskilere dayanmakta, insanın kendi yaşamı için suyu yararlı kılma uğraşı ise bu ilişkinin temel belirleyeni olmaktadır. Doğanın kendi döngüsü içerisinde belli bir 'akışkanlığa' sahip olan su, birçoğumuzun yaşamı için sadece H₂O'dan ibaret bir 'sıvı' değildir. Su, değdiği her yere yaşam veren, birçok yönüyle yeni yaşamlar yaratan bir element, doğanın temel bileşenlerinden birisidir. Dolayısıyla insan ve doğa için yaşamsal önemde olan su, tarih boyunca insan ve doğa arasındaki ilişkinin temel belirleyenlerinden birisi olmuştur. Bu anlamda insanlığın "suyu yararlı kılma" uğraşısı toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşamın gelişimiyle eşzamanlı olarak ilerleme göstermiştir.

İnsan, bu anlamıyla suya müdahalelerini fiziksel, iktisadi ve kültürel 'fayda' amacıyla gerçekleştirmiştir. İnsanın fayda arayışı insan/su ilişkisini toplumsallaştırmış, toplumsallaşan bu ilişki kendi tarihini yaratmıştır. Ancak bu ilişkinin kuruluş biçimi süreç içerisinde farklılıklar göstererek kimi zaman insan, kimi zaman doğa aleyhine sonuçlar yaratmış,

insanın kâr hırsı bu ilişkiden en çok zararlı olarak doğanın kendisini çıkarmıştır.

Bu amaçla insanın suya müdahalesi, insan / doğa ilişkisinin de en önemli belirleyicilerinden biri olmuştur. Galileo, Newton gibi doğa bilimcilerden bu yana insan doğayı kontrol altına almaya çalışmış, bu çaba da insan ve insanın yaşadığı doğal ortam arasındaki uyumu bozmuştur. Su, tıpkı insanın olduğu gibi doğanın da metabolizmaların yaşaması için gerekli olan en önemli öznelerden bir tanesidir. Bu durum bize insan/su ilişkisini kurarken insan/doğa ilişkisine bakmayı da zorunlu kılıyor.

İnsanın suyla kurduğu ilişki, yüzyıllarca savaflara konu olan, onun çevresinde hayat bulan, tarlalarda yeni yaşamların ortaya çıkmasına vesile olan bir biçimde ilerlemiştir. Bilinen ilk yerleşim yerleri su kaynaklarının yanına kurulmuş, Sümerlerden bu yana dünya tarihinde yüzlerce savaş yapılmış, su konulu binlerce uluslararası anlaşma imzalanmıştır. Hatta tarihte bilinen ilk yasa olan "Hammurabi Yasaları"nın konusu da su kanallarının ve bentlerinin kullanımına ilişkin kurallara ihtiyaç duyulmasından ortaya çıkmıştır.

Nedir biyo-sanat?

ESRA ÖZKAN

Contemporary Istanbul Plugin K rator 

Biyo-sanat, son yıllarda biyoteknolojilerin hızla ivme kazanmasıyla sanatla buluşan ve bugüne geldiğimizde bilim ve sanatın kesişiminde duruyor. Peki nedir biyo-sanat?

Biyo-sanat, insanların canlı dokular, bakteriler, canlı organizmalar ve yaşam süreçleriyle çalıştığı bir sanat pratiği olarak tanımlanabilir. Sentetik biyoloji, ekoloji gibi alanlardan da yararlanarak gün geçtikçe gelişmekte olan bir alandır. Sanat yapmak için bilim ve bilimin tekniklerini kullanarak yapılan biyo-sanat, bilimsel süreçleri kullanarak laboratuvarlarda veya sanatçı stüdyolarında amatör olarak ya da profesyonel olarak gerçekleştirilmektedir. Mikroplardan, floresandan, bilgisayar kodlamasından ve çeşitli görüntüleme cihazlarından yararlanarak, doğa-insan, hayvan-insan arasındaki bağ kurularak yapılmaktadır.

Bu alanın önemli temsilcilerinden Eduardo Kac, Marion Laval, Marta de Menezes, Paul Vanouse, Benoit Mangin 2017 yılında biyo-sanat manifestosu yayımlayarak biyo-sanatın genel çerçevesinin altını çizmişlerdir.

Bu çerçeve ise şöyledir.

- *Biyo-sanat; DNA, proteinler ve hücrelerden tam organizmalara kadar biyomateryaller ile sürekliliği sağlanan bir sanat alanıdır.*

- *Doğrudan biyolojik müdahale olmaksızın, yalnızca akrilik, kâğıt, piksel, plastik, çelik veya herhangi bir cansız maddeden yapılmış sanat, biyo-sanat değildir.*

Bu manifestoda ayrıca etik değerlere yer verilmektedir. Temel sebebi ise biyo-sanat yaparken canlı bir organizma veya bakteriye müdahalede bulunarak onu manipüle de edebiliyorlar. Dolayısıyla tüm süreçlerin etik olması gerektiğinin altını çiziyorlar.

Biyo-sanatın tarihi ise 1936 yılına kadar dayanıyor. Edward Steichen, 1936 yılında New York'taki modern sanat

müzesinde hem yapay hem de geleneksel yöntemlerle ürettiği çiçeklerin yer aldığı bir sergi açıyor. Çiçekleri oluşturmak için elle melezleştiriyor ve onları mutasyona uğratmak için çeşitli kimyasallar kullanıyor. Bir yandan da o dönemlerde sanatın herkes için ulaşılabilir olması için bu çiçeklerin tohumlarını satıyor.

Biyo-sanatın bir başka önemli temsilcilerinden Eduardo Kac'tan da bahsetmeden olmaz. 1994 yılında ilk denemelerini gerçekleştiren Kac, farklı süreçlerle biyo-sanat yapıyor. 2000 yılında ise çok bilinen işi GFP *Bunny*'yi hayata geçiriyor. Yeşil floresan tavşan olarak bilinen Alba, genetiği ile oynanmış bir tavşan, mavi ışıkla aydınlatıldığında ışık altında fosforlu yeşil renkte parlıyor. Denizanası *Aequorea Victoria*'da bulunan orijinal vahşi tip yeşil floresan genin geliştirilmiş bir versiyonu (yani sentetik bir mutasyon) olan EGFP ile yaratılıyor.

Bu denemelerin devamında 2010'lu yıllar ve bugüne kadar geldiğimiz süreçte ise biyo-sanat yaklaşımlarının cyborg, posthuman, transhuman gibi kavramlarla birlikte iç içe geçtiğini görüyoruz. Stelarc, Neil Harbisson gibi bedenlerini hackleyerek performans yapanlar bugün önemli bir konuma sahip.

Bu alanda çalışan birçok sanatçı farklı coğrafyalarda üretimlere devam etmekle birlikte konferanslar, paneller, sergiler düzenleyerek biyo-sanatın yayılmasına katkı sağlıyorlar. Türkiye'de de sekiz yıldır Contemporary Istanbul'un bir parçası olan, yeni medya ve dijital sanatlar bölümü Plugin'de biyo-sanat alanında çalışan yerel ve yabancı sanatçıların eserleri sergilenerek, paneller düzenleyerek yakın gelecek için teknoloji, bilim ve sanatın birleşimine kapı açarak bu alana katkı sağlıyor.

SOMA

Daha derine işleyen, daha derinde bırakıyor izlerini.

Bir bedenin resmini yaparken ışığı doğru ayarlamalısın ki üzerinde dramatik kontrastlarla etkileyici bir görüntü oluşsun.

Sanatın her alanında dramayı yaratan şey sert kontrastlardır.

Duygular biraz ışık gibidir. Birçok duyguyu insanların dışından -yüz ifadelerinden, beden dilinden- rahatlıkla görebiliyoruz. Bu tip duygular, derimize çarpıp yansıyan görünür ışık gibi hemen yüzeyden dışa yansıyor ve hemen ifade bulduğu için çok da fazla iz bırakmıyor. Yanı sıra bazı duygular var ki onlar **X ışınları** gibi. Dış dokulardan hiç yansımıyor. Çok daha derindeki çok daha sertleşmiş, kemikleşmiş yerlere ulaştığı zaman oradan yansıyor ancak ve iz bırakıyor. Gözle görebileceğimizden çok daha derinde iz bırakıyor. İlginçtir ki, **W.C. Röntgen**, aslında başka tip ışıkları araştırırken şans eseri X ışınına rastlıyor ve onu araştırmaya devam ediyor. Bu araştırmaları sayesinde bilimde bir çığır açıyor, ancak **X ışını** çok sayıda deneye maruz kaldıkları için kendisinin, tüm çalışanlarının ve ailesinin bedenlerinde derin izler bırakıyor ve hepsi kanserden ölüyorlar. Bu, beni çok etkilemişti. **Daha derine işleyen, daha derinde bırakıyor izlerini. Işıklar da duygular gibi.** Bir çocuğa babası bir şey söylediğinde, çocukta oluşan duyguların bir kısmı hemen ifade bulsa da çıplak gözle göremediğimiz bir kısmı çok daha derine, kemiklerine, organlarına işliyor ve orada bir iz bırakıyor. Bu sadece sembolik bir şey değil, son yıllarda deneyimlerimizin bedende kaydedildiği bütüncül sağlık çevrelerinde giderek

daha fazla konuşuluyor. Geleneksel Çin tıbbi ise bunu binlerce yıldır söylemekte.

Sanatta bir şeyin resmini yaparken, fotoğrafını çekerken, görüntülerken neyin nasıl görüneceğini belirleyen unsurların başında ışık gelir. Formu, rengi, derinliği, hatta soyutlamayı ışıktan öğrendik. Bir objenin görünümünü ışıkla değiştirirsin. Işık sayesinde ne kadar çok detay çıkacağını, hangi renklerin baskın olacağını belirlersin. Bir bedenın resmini yaparken ışığı doğru ayarlamalısın ki üzerinde dramatik kontrastlarla etkileyici bir görüntü oluşsun. **Görüntüye ışık drama katar.**

X-ışını da bir ışık türü ama özel cihazlar olmadan onu göremeyiz. Var olduğunun farkında bile olamayız. Bununla birlikte bu tür ışığı bir şeyin üzerine vurduğumuz zaman ortaya çok farklı bir görüntü çıkıyor ve onun gösterebileceklerini, ancak doğru şekilde bakarsak görebiliriz.

Resimlerimi büyülü-masalsı gerçekçilik bağlamında görüyorum

Benim röntgen resimlerim aslında nü tablolar. Mesela çıplak bir kadın bedeni. Onun üzerine normal bir ışık tutmuş olsak, belki onun göbeğini resmedebilirdim, ama ışık değiştiği zaman onu artık başka bir seviyede çıplak görüyoruz.

Çok defa figür çalışması yaptım. Çalışmalarımı bu X-ışınlarıyla çekilmiş görüntülere bakarak yapmak, farklı bir ışıkta farklı bir boyutta farklı bir derinlikte bir nü resmetmeyi benim için. Sonuçta bunlar yağlı boya tablolar. Aslında tıbbi bilimsellikten olabildiğince uzak görüntüler. Röntgen görüntüleri de sanattan olabildiğince uzak olan görüntüler. Bu ikisinin birbiriyle yarattığı kontrast, estetik anlamda bana çok ilginç gelen bir drama yaratıyor.

Sonuçta, sanatın her alanında dramayı yaratan şey sert kontrastlardır. Yağlıboyanın yarattığı bu sanatsal kontrast, her izleyicinin kendisine ait olabilecek yorum ve hikâyelere alan sunuyor. Mesela bu resimlere bakan bazı kişilerden, karın bölgesindeki beyaz alan kristal bir küreymiş ya da pelvis kemiklerinin arasındaki karın boşluğunda silik bazı figürlerden oluşan bir sahne varmış gibi yorumlar duydum. Açıkçası ben de kendi resimlerime her yeniden baktığımda yağlı boyanın yarattığı fırça oyunlarının içinde yeni hikayeler keşfediyorum. Bu yüzden resimlerimi büyü- masalsi gerçekçilik bağlamında görüyorum. Röntgen görüntüsünü tuvale aktarıyorum ve yağlıboyanın yarattığı kontrast sayesinde masalsi yeni bir boyut oluşuyor röntgen resimlerinin içinde, özellikle de boşluk alanlarında.

NURDAN EREN

Nurdan Eren Özgeçmiş

Nurdan Eren, Tekirdağ Güzel Sanatlar Lisesi'nden sonra Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Plastik Sanatlar Bölümü'nden mezun oldu.

Çalışmalarında, görünen yüzeysel gerçekliğin ardında gizli olan derinlik kavramını araştırmakla ilgilenir. Belirgin figüratif formlara yağlı boyanın yarattığı dramatik etkiyi kullanarak buğulu ve masalsi bir katman eklemekte, böylece formun içinde izleyicinin kendi hikayelerine alan tutabilecek belli belirsiz izler ve semboller yaratmaktadır. İlgi duyduğu konular arasında, bedenin içini açığa çıkaran X-ışını görüntüleri ile erken çocukluk portreleri dikkat çekmektedir.

Sanat üretiminin yanı sıra, saygın özel okullar ve kurucusu olduğu Zürafa Akademi bünyesinde, çocukların sanatsal hassasiyetlerini ve sanatsal becerilerini geliştirmelerine aracı olmak amacıyla sanat eğitimleri vermektedir.

İsimsiz, tuval üzerine
yağlıboya, 2020, 100x70 cm

Oksitosin yorumu:

1895 yılında Wilhelm Conrad Röntgen; tamamen tesadüf eseri bulunduğu ışınların tıpta etkin bir tanı yöntemi olarak kullanılabileceğini acaba aklına getirmiş miydi? Belki ilk deneylerini yaparken, eşinin o meşhur yüzüklü el filminde kemiklerini görüntülemeyi başardığında ilk aklına gelen; bu bilinmeyen ışınların (ki bu nedenle onlara X-ışınları adını vermişti) içini göremediğimiz pek çok objenin incelenmesinde yararlı olabileceğiydi. Ancak izleyen 100 yılı aşkın süre içinde, keşfettiği ışınların tıbbî tanıda kullanımında bugün geldiği noktayı herhalde düşlerinde bile göremezdi.

1900'lü yılların başında geliştirilen röntgen filmi çekme cihazları, insan vücudunun hasta olduğu düşünülen bölgesinden X-ışınlarının geçirilerek bu ışınların bir film üzerinde vücuttaki tutulma oranlarına bağlı bir görüntü oluşturması ilkesi ile çalışıyordu. Örneğin bu ışın, akciğerin içi hava dolu alanlarından kolayca geçiyor ve bu bölgeler filmde siyah görünüyor, eğer akciğer içinde hava olması gereken yerde başka bir yapı gelişmişse, örneğin burada bir tümör varsa

ya da iltihap birikmişse, o zaman X-ışınları bu alandan geçemiyor ya da çok az geçiyor; bu kez bu bölge filmde beyaz görünüyordu.

Normal bir akciğer filmi: Hava ile dolu alanlar siyah, kalp ve kemik gibi daha sert yapılar beyaz görülüyor. Bu yöntem halen günümüzde kullandığımız röntgen incelemelerinin temelini oluşturmaktadır. Bu sayede pek çok organın hastalığını anlayabiliriz. Ne var ki bu inceleme yönteminin bazı sınırları vardır. Birincisi, kemik yapıların içini ve arkasını gösteremez (Örneğin kafatasının içini göremeyiz). İkincisi, hastalığın nerede olduğunu gösterse de hastalığın ne olduğu hakkında çoğu zaman kesin bir bilgi veremez. İşte röntgen incelemesindeki bu sınırlamalar yüzünden, yapılan araştırmalar "opak maddeler" adı verilen ilaçların bulunmasına yol açmıştır. Bu ilaçların değişik kullanım yöntemleri ile röntgen çekiminde göremediğimiz bazı organlar görünür hale gelmektedir. 1970'li yıllara kadar tıbbî görüntüleme tekniği tamamen X-ışınlarının yukarıda anlatılan kullanım şekilleri çerçevesinde uygulanmıştır.

İsimsiz, tuval üzerine yağlıboya,
2020, 50x70 cm

İsimsiz, tuval üzerine
yağlıboya, 2020, 50x70 cm

UZMAN GÖRÜŞÜ

DR. ÖZGE KIZILKALE YILDIRIM
Jinekoloji ve Obstetrik Uzmanı

X ışınlarının keşfi sayesinde görüntüleme yöntemlerinin tıbbi girişi ile birlikte kadın doğum alanında çok kullandığımız bir başka görüntüleme yöntemi olan ultrasonografi kullanımı yankılandı zihnimde. Bu tanı yöntemi; karaciğer, dalak, böbrekler gibi yumuşak organların da görüntülenmesini başarmıştır. Ultrasonografi görüntüleme yöntemi, ses dalgalarının insan vücudu içindeki seyirleri sırasında çarptıkları farklı yapıların gri skalalı bir televizyon ekranında görüntüye çevrilmesi esasına dayanmaktadır. Bu inceleme tekniği ile yumuşak organların hastalıkları belirlenebilirken, hamilelikte ana rahmindeki bebeğin gelişimi de kolayca incelenebilmekte, hatta bebeğe ait hastalıklar çok erken dönemlerde tanımlanabilmektedir.

Dr. Özge Kızılkale Yıldırım özgeçmiş

Dr. Özge Kızılkale Yıldırım, 2007 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olmuştur. 2014 yılında Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Jinekoloji ve Obstetrik alanında uzmanlığını tamamlamıştır. 2015 yılından itibaren, kadın doğum uzmanı olarak çalışmalarının yanı sıra cinsel terapiler alanında eğitimler ve tedaviler konusuna odaklanmıştır. Tıbbi çevreleyen tüm sosyal alanların ve sanatın klinik pratiğe ve sağlık çalışanlarına etkisi özel ilgi alanları arasındadır.

Oksitosin Tıp ve Sanat Platformu Kitabı **Kurucu ve Genel Yayın Yönetmeni:** Prof. Dr. Elif Vatanoğlu-Lutz
Editör: Nihan Bora Sapmaz **Tasarımcı:** Tuna Yıldırım **Kapak eseri:** Nurdan Eren **Katkıda Bulunanlar:** Doç. Dr. Akgül Akpınarlı, Eser Epözdemir, Prof. Dr. Müzeyyen Doğan, Nurdan Eren, Dr. Özge Kızılkale Yıldırım, Op. Dr. Serdar Özkaya, Dr. Sibel Özdoğan **Baskı:** Özgün Ofset – Yeşilce Mah. Aytekin Sok. No: 21 Seyrantepe 4. Levent / İstanbul **Tel:** 0212 280 00 09 **Reklam, bilgi, iş birliği için:** oksitosinplatformu@gmail.com **İLETİŞİM:** elif@oksitosin.com, drvatanoglu@yahoo.com **YOUTUBE/** oksitosin **INSTAGRAM /** oksitosinplatformu/

www.oksitosin.com

ci contemporary
istanbul
i6thYear

COMING SOON...

5-6 OCT / EKİM

VIP Preview / Ön İzleme

7-10 OCT / EKİM

General Admission / Genel Ziyaret

contemporaryistanbul.com

Main Sponsor / Ana Sponsor

AKBANK
SANAT